

Fiscaliteit

Notionele interest: een frisse wind door de ondernemingen...

ROGER LASSAUX

Directieadviseur IAB
Belastingconsulent

Aan deze maatregel die van gezond verstand getuigt, zijn voor de kmo's redelijke, maar reële compensaties verbonden. En de berekening is echt geen sinecure. Een grondige bespreking van deze nieuwe stimulans in de zin van het K.B. 15, die werd ingevoerd bij de Wet van 22 juni 2005.

De maatregel voorziet ook in de welkome schrapping van het registratierecht op inbrengen in vennootschap...

U ZEGT

“ONDERGEKAPITALISEERD”...

Wie het belang van de maatregel ten volle wil inschatten, kan niet omheen de argumentatie van het VBO die er aan de basis van ligt. De grondgedachte is de ongelijke

fiscale behandeling van de financiering van investeringen, naargelang deze met geleend dan wel met eigen vermogen worden gerealiseerd. Als een onderneming, in de huidige stand van de fiscale wetgeving, krediet van derden opneemt, kan de daarop betaalde rente volledig van de belastbare grondslag worden afgetrokken, als het tenminste geen buitenlands kapitaal betreft. Maar dat geldt niet voor het risicokapitaal, het eigen vermogen, gevormd door externe kapitaal-inbrengen en/of door autofinanciering. Als de investeerder een natuurlijke persoon is en als we als berekeningsgrondslag een tarief in de vennootschapsbelasting van 39 % en een bevrijdende roerende voorheffing van 25 % op dividenden en van 15 % op interest nemen, is de berekening van het netto-inkomen dat overblijft van een brutowinst van één euro gauw gemaakt. Dat gaat

van 85 cent $((1 - 0,15) \times 1 \text{ euro})$, als de lening met interest wordt vergoed, tot 49,50 cent $((1 - 0,25) \times (1 - 0,34))$ als de investering met door dividenden vergoed eigen vermogen wordt gefinancierd. Een verschil van 60 %. En dat is des te schrijnender als we de structurele moeilijkheden van de kmo's om op de eerste of tweede markt krediet te krijgen beschouwen, met alle problemen van dien op het stuk van de solvabiliteit en de rendabiliteit.

Gelukkig zal deze manifest sturende economische discriminatie van het risicokapitaal tegenover het vreemd vermogen vanaf aanslagjaar 2007 sterk worden afgezwakt. Het wondermiddel dat we hier onder uw aandacht willen brengen is de “notionele interest”. *In concreto* wordt de notionele interest berekend die de onderneming had moeten betalen, indien ze niet met eigen vermogen zou

zijn gefinancierd, maar een beroep had gedaan op vreemd vermogen. Daartoe neemt men als waarderingscoëfficiënt het tarief van de door de Belgische Staat uitgegeven lineaire obligaties op lange termijn, vermeerderd met 0,50 % voor de kmo's, en past men het geheel toe op het "gecorrigeerd" bedrag van het eigen vermogen van de betrokken onderneming bij het begin van het belastbaar tijdperk. Het aldus bekomen bedrag, dat de component die overeenstemt met een risicovrije rentevoet in de risicokapitaalkosten vertegenwoordigt, mag van de belastbare grondslag worden afgetrokken. Om niets verloren te laten gaan, kan een verlieslatende onderneming het aftrekbaar bedrag overdragen naar een later jaar waarin ze winst zal hebben. Deze overdracht zal 7 jaar geldig zijn.

Dat zijn, zeer kort samengevat, de grote lijnen van de Wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, en tot wijziging van de artikelen 43, 201, 207, 236 en 523 WIB 1992. Tevens wordt in het Wetboek van de inkomstenbelastingen een nieuwe Onderafdeling IIIbis – Aftrek voor risicokapitaal - ingelast die de artikelen 205bis tot 205octies omvat (B.S. van 30 juni 2005). Bij het lezen van het hiernavolgend artikel zult u snel merken dat een

(1) *Voor een zelfde belastbaar tijdperk is het gebruik van de investeringsreserve niet verenigbaar met het voordeel van de notionele interest.*

aandachtig onderzoek van deze bepalingen weliswaar adequate antwoorden verstrekt. Maar door de zeer complexe formulering ervan geven ze ook aanleiding tot interpretatieproblemen die we aan de hand van de parlementaire werkzaamheden trachten op te lossen. Hoewel het principe duidelijk is - de bevordering van de financiering van de ondernemingen met eigen vermogen – geldt dat bijvoorbeeld niet voor de berekening van de grondslag op basis waarvan deze bijkomende aftrek moet worden toegepast.

1 januari 2006 is niet meer ver af. Het is dus de hoogste tijd om een goed inzicht te krijgen op deze

nieuwe wet in al haar facetten. Hierna vindt u, gecomprimeerd in acht bladzijden, het belang, de toepassingsmodaliteiten en – keerzijde van de medaille – de budgettaire compensaties van de nieuwe wet. De gewone investeringsaftrek en het belastingkrediet voor de kmo's worden geschrapt. En wat meer is, elke kmo die voor de vrijgestelde investeringsreserve kiest, zal drie jaar uit de aftrek voor risicokapitaal worden gesloten. En dan hebben we het nog niet over de nieuwe wijze van berekening van de meerwaarden op activa die voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheid werden gebruikt... 't Is maar dat u het weet!

DE SLEUTELS VOOR HET BUDGETTAIR EVENWICHT

A. Te compenseren bedrag

- kost aftrek notionele interest	€ 476 miljoen
- verhoging notionele interest kmo met 0,50 %	€ 30 miljoen
- kost afschaffing inbrengrecht	€ 60 miljoen
TOTAAL	€ 566 miljoen

B. Compensaties

- afschaffing belastingkrediet kmo's	€ 17 miljoen
- besparing op investeringsreserve (1)	€ 60 miljoen
- afschaffing investeringsaftrek vennootschappen, behalve octrooien, R&D, rationeler energieverbruik, beveiliging, herbruikbare drankverpakkingen	€ 41,3 miljoen
- anti-misbruikbepaling notionele interest (villavenootschappen)	€ 53,6 miljoen
- terugverdieneffect	€ 57,6 miljoen
- wijziging vaststelling fiscale meerwaarde (niet-aftrek verkoopkosten)	€ 336,5 miljoen
TOTAAL	€ 566 miljoen

VOOR ALLE VENNOOTSCHAPPEN?

Deze aftrek is bestemd voor vennootschappen (en andere rechtspersonen), mits ze onderworpen zijn aan de Belgische vennootschapsbelasting (art. 205*octies* WIB 1992).

Buitenlandse vennootschappen die in België over een vaste inrichting beschikken of alhier belastbare onroerende inkomsten verkrijgen, zullen ook voor de aftrek in aanmerking komen onder de door de Koning te bepalen voorwaarden (art. 236 WIB 1992).

Er moet dus geen onderscheid worden gemaakt tussen een kleine vennootschap (in de zin van artikel 15, § 1 W. Venn.) en een grote vennootschap, zoals dat geldt voor de afschrijvingen (mogelijkheid om een volledige annuïteit af te schrijven op in het boekjaar aangeschafte of vervreemde activa en bijkomende kosten) of voor de toekenning van de verhoogde investeringsaftrek voor investeringen in beveiliging. Het enige onderscheid is dat de kmo's aanspraak hebben op een met 0,50 % verhoogd tarief, zoals we hierna zullen zien. Als kleine vennootschappen – die overeenkomstig artikel 5 van de Boekhoudwet van 17 juli 1975 geen jaarrekening moeten opstellen – voor de maatregel in aanmerking willen komen, moeten ze evenwel van deze vrijstelling afzien. Het in aanmerking te nemen risicokapitaal stemt, behoudens enige correcties (zie hierna, gecorrigeerd eigen vermogen) immers overeen met het bedrag van het eigen vermogen van de vennootschap aan het einde van het voorgaande belastbare tijdperk,

dat overeenkomstig de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen werd bepaald.

Overeenkomstig artikel 205*octies* zijn vijf soorten vennootschappen evenwel uit het voordeel van het stelsel van de notionele interest gesloten. Waarom? Het van het gemeen recht afwijkend belastingstelsel dat ze genieten...

1. Coördinatiecentra die (uiterlijk tot 31/12/2010) van de bepalingen van K.B. nr. 187 van 30 december 1982 blijven genieten;
2. Vennootschappen opgericht in een reconversiezone, zolang ze, voor het betreffend belastbaar tijdperk, nog van de vrijstelling van de dividenden genieten (artikel 59 van de Herstellwet van 31 juli 1984);
3. Beleggingsvennootschappen zoals bevak, bevek en vbs (Wet van 4 december 1990 betreffende de financiële verrichtingen en de financiële markt);
4. Coöperatieve participatievennootschappen (Wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen);
5. Zeevaartvennootschappen die aan de bijzondere belasting op de tonnage zijn onderworpen (art. 115, 121 of 124 van de Programmawet van 2 augustus 2002).

WELK TARIEF?

Artikel 205*quater* WIB 1992, de essentie van de nieuwe fiscale stimulans, bepaalt: “De aftrek voor risicokapitaal is gelijk aan het overeenkomstig artikel

205*ter* bepaalde risicokapitaal vermenigvuldigd met een vast tarief dat voor elk belastbaar tijdperk wordt bepaald”. Hoe? De fictieve rente van het eigen vermogen wordt berekend volgens het gemiddeld tarief van de door de Belgische Staat uitgegeven lineaire obligaties op 10 jaar. Het is gelijk aan het gemiddelde van de door het Rentenfonds maandelijks bekendgemaakte referentie-indexen J (zie <http://www.nbb.be/rk/N/page01fr.htm>).

Dat tarief, dat momenteel 3,70 % bedraagt, zal voor elk aanslagjaar worden vastgesteld.

Voor het eerste aanslagjaar, met name 2007, is het de rente van 31 december 2005 die als referentie zal dienen. Voor de volgende aanslagjaren wordt het tarief vastgesteld op basis van de referentie-indexen van het voorlaatste jaar (2006 bijvoorbeeld), vóór het aanslagjaar (2008).

Merk op dat de wet, in tegenstelling tot de aanvankelijk voorziene geldigheidsperiode van drie jaar, nu in een jaarlijkse tariefaanpassing voorziet. Het referentetarief mag voor elk aanslagjaar niet meer dan één procentpunt (naar boven of naar onder) afwijken van het tarief dat voor het vorige aanslagjaar werd toegepast, tenzij daar bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit uitdrukkelijk wordt van afgeweken.

Belangrijk detail: de kmo's bedoeld bij artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen hebben aanspraak op een met 0,50 % verhoogd tarief. Gelet op de verhogingen, ingevoerd bij het K.B. van 25 mei 2005 (B.S. van 7 juni 2005), die met terugwerkende kracht van toepassing zijn

op de vanaf 31 december 2004 afgesloten jaarrekeningen, betreft het vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die voor het laatste afgesloten boekjaar niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde (in voltijdse equivalenten) van het personeelsbestand : 50.
Uitsluitend beoogd is het personeel dat verbonden is door een arbeids- of stageovereenkomst;
- jaaromzet, exclusief BTW: 7 300 000 EUR;
- balanstotaal (K.B. van 30 april 2001): 3 650 000 EUR;

tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt. In dat geval wordt de vennootschap steeds als een grote vennootschap beschouwd (art. 15, § 1 W. Venn.).

Voor vennootschappen die hun activiteiten aanvangen, worden deze drempels bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat (art. 15, § 1, lid 1 W. Venn.).

Om te weten te komen of een vennootschap al dan niet als klein kan worden beschouwd, dient men zich op het laatste afgesloten boekjaar te baseren. Als een vennootschap voor boekjaar 2004 niet aan deze criteria voldoet, wordt ze, vanaf aanslagjaar 2005, in principe als groot beschouwd. Luidens artikel 15, § 2 van het Wetboek van vennootschappen wordt de strengheid van deze regel als volgt afgezwakt: als een onderneming het vorige boekjaar deze criteria niet overschreed, wordt ze voor het lopende boekjaar als klein beschouwd, ook al voldoet ze voor dat boekjaar niet langer aan de criteria daartoe vereist (art. 15, § 2, lid 2 W. Venn.).

Als een onderneming het vorige boekjaar deze criteria daarentegen wel overschreed, wordt ze voor het lopende boekjaar niet langer als klein beschouwd, ook al voldoet ze voor dat boekjaar wel aan de criteria daartoe vereist (art. 15, § 2, lid 3 W. Venn.).

BEREKENINGSGRONDSLAG? EIGEN VERMOGEN...

De sluitsteen van het systeem is uiteraard het bedrag van het eigen vermogen aan het einde van het voorgaande belastbare tijdperk, zoals dat blijkt uit de bij de NBB neergelegde balans en vastgesteld overeenkomstig de boekhoudwetgeving, in principe de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (art. 205ter, § 1 WIB 1992). Als de vennootschap meteen aanspraak maakt op de aftrek, is het eigen vermogen dat van de balans per 31/12/2005, tenminste als de jaarrekening op het einde van het kalenderjaar wordt afgesloten. Voor de belastingplichtigen die aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn, op wie de Wet van 27 juni 1921 betreffende de vzw's, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen van toepassing is, wordt onder eigen vermogen, het eigen vermogen verstaan zoals blijkt uit de balans die door deze belastingplichtigen is opgemaakt (art. 205ter, § 8 WIB 1992).

MAAR "GECORRIGEERD" EIGEN VERMOGEN...

Maar we zijn nog niet uit de zorgen! Immers: er moeten een aantal "correcties" worden uitgevoerd die betrekking hebben op de fiscale nettowaarde of op de netto boekwaarde van bepaalde

activabestanddelen aan het einde van het voorgaande belastbare tijdperk. De bewijslast ervan berust bij de Administratie. Zoals we zullen zien, is het de bedoeling onder meer een aantal "buitenkansjes" uit de berekeningsgrondslag te sluiten zoals de "buitensporige" activa (in de zin van artikel 53, 10° WIB 1992), privé-activa, en zelfs bepaalde onroerende goederen waarvan een bedrijfsleider van de eerste categorie het gebruik heeft, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naargelang deze activa onroerende inkomsten opbrengen in België of in het buitenland.

Behalve met de kapitaalsubsidies (MAR 15) en de herwaarderingsmeerwaarden (MAR 12) op niet uitgesloten bestanddelen (art. 205ter, § 5 WIB 1992) moet de berekeningsgrondslag nog worden verminderd met de volgende bestanddelen:

1. *De fiscale nettowaarde van de financiële vaste activa en aandelen* (art. 205ter, § 7 WIB 1992). Om getrapte aftrekken te vermijden, worden uitdrukkelijk twee soorten aandelen beoogd. Enerzijds de eigen aandelen (MAR 50) en de financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan (in de zin van artikel 202, § 2, lid 2 voor de kredietinstellingen, de verzekeringsondernemingen en de beursvennootschappen – art. 73/4ter KB/WIB 1992). Anderzijds de aandelen van beleggingsvennootschappen waarvan de inkomsten in aanmerking komen om krachtens de artikelen 202 en 203 WIB 1992 als DBI van de winst te worden afgetrokken.

Voor sommige van deze bestanddelen is het dus de fiscale waarde en niet de netto boekwaarde die

bij het einde van het belastbaar tijdperk in aanmerking wordt genomen. Daaruit volgt dat, als een vennootschap een waardevermindering boekt op een deelneming in haar bezit, maar deze fiscaal wordt verworpen, de verminderde waarde in de berekeningsgrondslag voor de aftrek moet worden opgenomen. Daarentegen wordt geen rekening gehouden met geboekte maar niet-verwezenlijkte meerwaarden.

2. *De netto boekwaarde van de activa die worden aangewend door een vaste inrichting waarover de vennootschap in het buitenland beschikt, of de onroerende goederen in het buitenland die geen deel uitmaken van dergelijke inrichting (art. 205ter, § 2, lid 2 WIB 1992).* Wanneer een vennootschap over een inrichting beschikt in een land waarmee België een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting heeft gesloten, zijn de inkomsten van deze inrichting in België in principe vrijgesteld van belasting, en wel ten belope van het aan deze inrichting toerekenbaar bruto-inkomen, verminderd met alle toegestane aftrekken in verband met de verkrijging van dit inkomen. Zoals u weet, dient volgens het Belgisch boekhoudrecht in de jaarrekening geen onderscheid te worden gemaakt tussen het eigen vermogen dat aangewend wordt voor de buitenlandse inrichting en het andere eigen vermogen van de vennootschap. Derhalve is het, het volgens het Belgisch boekhoudrecht bepaald boekhoudkundig actief dat als referentie dient. Het stemt overeen met het verschil tussen de netto boekwaarde van de activa die voor de buitenlandse inrichting worden aangewend, verminderd met de schulden en voorzieningen die aan deze

inrichting kunnen worden toegerekend, *mutatis mutandis* bepaald volgens dezelfde principes die worden gebruikt voor de bepaling van de vrijgestelde winst in toepassing van de overeenkomst tot vermindering van dubbele belasting.

Ook in het tweede geval, wanneer de vennootschap in het buitenland over één of meer onroerende goederen, zakelijke rechten op deze goederen of persoonlijke rechten die onrechtstreeks op dergelijke goederen betrekking hebben, beschikt, zonder aldaar een vaste inrichting te hebben, wordt vorenstaande regel volledig toegepast. Dat betekent dat de netto boekwaarde van dat onroerend goed, verminderd met de erop betrekking hebbende schulden en voorzieningen, uit de berekeningsgrondslag moet worden gesloten.

3. *De netto boekwaarde van materiële vaste activa in zover de erop betrekking hebbende kosten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen (art. 205ter, § 2, lid 2 WIB 1992).*

Deze uitsluiting van "buitensporige" activa wordt beoordeeld op grond van de criteria van artikel 53, 10° WIB 1992.

4. *De boekwaarde van activa die geen inkomsten opbrengen.* Tot deze restcategorie behoren onder meer de bestanddelen die als belegging worden gehouden of die door de aard ervan niet bestemd zijn om een periodiek belastbaar inkomen voort te brengen (juwelen, kunstwerken, enz.).

De naleving van de eerste voorwaarde, die enkel de aard van het betrokken actiefbestanddeel betreft, ongeacht de concrete

voorwaarden waaronder het door de vennootschap wordt gebruikt, sluit - alleszins uit het voordeel van de aftrek - juwelen, edele metalen en kunstwerken, maar bijvoorbeeld geen gebouwde onroerende goederen uit. Onder periodieke belastbare inkomsten worden geen potentiële meerwaarden of uitzonderlijke of marginale inkomsten, zoals de occasionele verhuur van een kunstwerk, verstaan.

Volgens de Memorie van Toelichting gaat het om activa die men passief bezit, zonder dat zij rechtstreeks of onrechtstreeks dienen voor het uitoefenen van een economische activiteit die door de vennootschap effectief wordt verricht. Dergelijke belegging is, steeds volgens de Memorie van Toelichting, een actiefbestanddeel dat, mocht de vennootschap een natuurlijke persoon zijn, van zijn privé-vermogen deel zou uitmaken veeleer dan dat het voor de uitoefening van zijn beroepsactiviteit zou zijn bestemd. De beoordeling van dergelijke situatie is afhankelijk van de concrete omstandigheden waaronder dit activum in bezit wordt gehouden.

5. *De boekwaarde van de onroerende goederen of andere zakelijke rechten, waarvan een zaakvoerder, een bestuurder of een vereffenaar van een vennootschap (of hun echtgenoot of niet-meerderjarige kinderen) het gebruik hebben.*

Merk op dat, niettegenstaande alleen de bedrijfsleiders van de eerste categorie (cf. art. 32, lid 1, 1° WIB 1992) worden beoogd, desgevallend de totale waarde van het goed moet worden uitgesloten, zonder toepassing te maken van de proportionele regel volgens het werkelijk ter beschikking gesteld gedeelte.

Maar wat te doen wanneer de waarde van één de hiervoor besproken correctieposten in de loop van het belastbaar tijdperk verandert?

Met betrekking tot de wijzigingen die zich voordoen in verband met de uit te sluiten bestanddelen van een buitenlandse inrichting zullen de regels later bij afzonderlijk K.B. worden vastgesteld. Voor de andere gevallen moet het risicokapitaal, naargelang het geval, worden vermeerderd of verminderd met het bedrag van de gewogen gemiddelde wijziging in meer of in min. Daarbij wordt elke wijziging geacht zich voor te doen op de eerste dag van de betrokken kalendermaand. Elke wijziging wordt vermenigvuldigd met het aantal kalendermaanden dat nog blijft lopen en gedeeld door het totale aantal kalendermaanden van het belastbaar tijdperk.

DRIE JAAR ONBESCHIKBAARHEID... EN EEN FORMULIER

Nu we de wijze van berekening kennen, moeten we de voorwaarden voor de toekenning, en uiteraard voor het behoud van deze aftrek van naderbij bekijken.

De aftrek voor risicokapitaal zal uiteraard buiten de boekhouding om gebeuren. Hij zal op blz. 3, vak IV. – “Uiteenzetting van de winst” van de belastingaangifte een aftrekpost vormen, met name na rubriek 5 “Aftrek van DBI”, en vóór de recuperatie van vorige verliezen (rubriek L) en de investeringsaftrek. Zoals gewoonlijk zal de vennootschap bij haar aangifte in de vennootschapsbelasting voor het aanslagjaar waarvoor ze de aftrek aanvraagt, een opgave moeten voegen waarvan het model zal worden vastgesteld door de Minister van Financiën,

volgens dewelke het bijzonder eenvoudig zal zijn (art. 205septies WIB 1992).

Het wordt wel gecompliceerder als we de grondvoorwaarden beschouwen. Hoewel de aftrek niet afhankelijk is gesteld van de wijze waarop de vennootschap haar resultaten verwerkt, met name of ze deze reserveert dan wel als dividend uitkeert, is hij wel onderworpen aan de naleving van een tijdelijke onaantastbaarheidsvoorwaarde, die nauw verwant is aan het welbekende model van artikel 190 WIB 1992. Een bedrag gelijk aan de verleende aftrek moet bij de resultaatverwerking op een rekening van het passief (onbeschikbare reserve) worden geboekt en blijven gedurende het belastbaar tijdperk en de drie daarop volgende jaren. Tijdens deze sperperiode mag het niet tot grondslag dienen voor de berekening van de jaarlijkse dotatie aan de wettelijke reserve of van enige beloning of toekenning. Gevolg: kmo's die snel aan herstel toe zijn en zich haasten om tijdens boekjaar 2006 (balans per 31/12/2006 – aanslagjaar 2007) hun eigen vermogen op te trekken, zullen op grond daarvan pas vanaf aanslagjaar 2010 dividenden kunnen uitkeren ingevolge een besluit dat hun algemene vergadering in de loop van het jaar 2011 zal nemen.

Wanneer niet meer voldaan is aan deze verplichting wordt het reeds effectief verleende gedeelte ervan belast als winst van het belastbare tijdperk waarin het niet-naleven van die verplichting zich voordoet en verliest het nog niet effectief verleende gedeelte zijn recht op overdraagbaarheid.

De verkregen aftrek is pas definitief verworven na verloop van de

drie jaar, ongeacht de latere bestemming van de gereserveerde bedragen.

OVERDRACHT VAN DE VRIJSTELLING?

Wanneer er geen of onvoldoende belastbare grondslag is om de aftrek voor risicokapitaal mee te verrekenen, wordt de niet voor dat belastbaar tijdperk verleende aftrek achtereenvolgens overgedragen naar de zeven volgende kalenderjaren (*Parl. St. Kamer*, 2004-2005, nr. 51, p. 50), tenzij in geval van verwerving of van wijziging van de controle van de vennootschap die zich ondertussen voordoet en niet beantwoordt aan rechtmatige economische of financiële behoeften (toepassing van art. 207, lid 2 WIB 1992). In dergelijk geval zijn de overgedragen aftrekken voor risicokapitaal, maar evenmin de overgedragen investeringsaftrekken en vorige beroepsverliezen niet aftrekbaar van de winst van dat tijdperk noch van deze van enig later belastbaar tijdperk.

Zoals we hierna zullen zien, geldt deze overdracht ook voor de kmo's die een investeringsreserve hebben aangelegd, zodat de aftrek voor risicokapitaal niet meer mogelijk is

VANAF WANNEER?

Op een enkele uitzondering na treden de door de Wet van 22 juni 2005 ingevoerde stimulerende maatregelen in verband met de aftrek voor risicokapitaal in werking vanaf aanslagjaar 2007. De afschaffing van het inbrengrecht heeft uitwerking vanaf 1 januari 2006. Elke wijziging die vanaf 23 april 2005 aan de afsluitingsdatum van de jaarrekening wordt aangebracht, is zonder uit-

werking op de toepassing van deze bepalingen.

VRIJSTELLING VAN ALLE MEERWAARDEN : NOG ALLEEN HET NETTOBEDRAG...

Zoals dat gewoonlijk bij de invoering van nieuwe fiscale stimuli het geval is, werd er over de kwestie van de onvermijdelijke budgettaire compensaties politiek gemarchandeerd. Met de rekenmachine in de hand heeft onze schatkistbewaarder de kost van de notionele interesten op 476 miljoen begroot, te vermeerderen met zowat 60 miljoen ten gevolge van de afschaffing van het recht van inbreng en 30 miljoen wegens de toekenning van een verhoogd aftrekketarief aan de kmo's. Zijnde in totaal 566 miljoen.

Eén van de middelen die in de pers het vaakst werden geciteerd om de factuur te betalen, was de belasting van de meerwaarden op aandelen, tenminste boven een bepaalde graad van deelneming. Vandaag weten we dat er niets van in huis is gekomen, in elk geval werd het vrijstellingsprincipe volledig behouden. Er zit wel een adder onder het gras: om het bedrag van de meerwaarden op voor de uitoefening van de beroepswerkzaamheid gebruikte actiefbestanddelen te bepalen, moeten de "verkoopkosten" worden afgetrokken. Geraamde winst van de operatie : 336,5 miljoen.

Afgezien van de vaststelling dat de polemiek (zie onder meer Rechtbank van eerste aanleg van Hasselt, 8 september 2004) over de kwestie of de vrijstelling van artikel 192 WIB 1992 betrekking heeft op het netto- dan wel op het brutobedrag, in het voordeel van

de Administratie werd beslecht, dient te worden vastgesteld dat de wetswijziging werd aangegrepen om deze regel te veralgemenen. Volgens het huidige artikel 43 is de meerwaarde gelijk aan het positieve verschil tussen een deels de ontvangen vergoeding of de verkoopwaarde bij de vervreemding van het goed en anderdeels de aanschaffings- of beleggingswaarde ervan verminderd met de voorheen aangenomen waardeverminderingen en afschrijvingen. Vanaf aanslagjaar 2007 zal de ontvangen vergoeding of de verkoopwaarde van het betrokken beroepsactief steeds moeten worden verminderd met de "verkoopkosten". Volgens de Memorie van Toelichting zijn de betrokken kosten de kosten die verband houden met de verrichting in haar geheel, zoals de publiciteitskosten, de notariskosten, de makelaarskosten, de bankkosten, de belastingen op de verrichting en de verzekerings- en dekkingskosten...

Gevolg: een algemene vermindering van het vrijgesteld bedrag. De inschrijving hiervan in artikel 43 WIB 1992 houdt in dat de draagwijdte van deze vermindering zich uitstrekt tot alle meerwaarden op beroepsactiva. Voor de berekening van meerwaarden op aandelen, beoogd bij artikel 192 WIB 1992 (vennootschapsbelasting), maar ook in de personenbelasting, gaat het uiteraard om een meerwaarde die gespreid, of, bij de volledige en definitieve stopzetting van de beroepswerkzaamheid, afzonderlijk tegen het verlaagd tarief wordt belast. En daarenboven zijn en blijven deze kosten als beroepskosten aftrekbaar.

Maar dat is niet alles ! 566 miljoen - 336 miljoen, dat betekende dat nog 230 miljoen moest worden

gevonden. Eén oogopslag op de tabel van de opbrengsten, op blz. 25 volstaat om te zien hoe de regering zich uit de slag heeft getrokken. De afschaffing van het belastingkrediet en de gewone investeringsaftrek voor de kmo's zou samen 77 miljoen moeten opbrengen. De anti-misbruikbepaling nog eens 53 miljoen. Daarbij zou dan nog een geraamd bedrag van zowat 57,6 miljoen wegens het serieus terugverdieneffect van de maatregel moeten worden gevoegd. Dan blijft er dus nog 60 miljoen over. Die zullen op de investeringsreserve worden bespaard. Zoals we zullen zien, als we hierna meer aandacht besteden aan de bijzondere situatie van de kmo's, zullen deze, voor een welbepaald aanslagjaar, moeten kiezen tussen het voordeel van de notionele interest en het voordeel van de investeringsreserve.

KMO'S: VERLIES DE COMPENSATIES NIET UIT HET OOG...

Hoewel het de nieuwe formule niet aan argumenten ontbreekt om de kmo's tot autofinanciering over te halen, en zeker nu ze recht hebben op een met 0,50 % verhoogd aftrekpercentage (als ze aan de criteria van artikel 15, § 2 W. Venn. voldoen), moeten ze alle aspecten van de kwestie onderzoeken, en zeker dit van de compensaties.

De afschaffing van zowel het belastingkrediet voor kmo's (artikel 289bis, § 2 WIB 1992 en 292bis WIB 1992) vanaf aanslagjaar 2007, behalve voor het nog niet aangerekend gedeelte (wijziging van artikel 529 WIB 1992) als van de gewone investeringsaftrek (art. 70, lid 1 WIB 1992), behalve voor het gedeelte van de investeringsaftrek toegestaan vanaf een aanslagjaar dat aan het aanslag-

jaar 2007 voorafgaat, kan niet onvermeld worden gelaten. Net zoals andere vennootschappen sinds een aantal jaren, zullen de kmo's (binnenlandse vennootschappen waarvan de aandelen voor meer dan de helft toebehooren aan één of meer natuurlijke personen die de meerderheid van het stemrecht vertegenwoordigen, en die geen deel uitmaken van een groep waartoe een coördinatiecentrum behoort) tegen aanslagjaar 2007, wegens de buitenwerkingstelling van de investeringsaftrek, gewoon niet meer over de mogelijkheid beschikken om een bepaald bedrag van hun nieuwe investeringen af te trekken. En dat is nog niet alles: deze "opnulstelling" geldt ook voor de gespreide aftrek waarvoor vennootschappen met minder dan twintig werknemers in aanmerking kwamen, met dien verstande dat het voordeel behouden blijft voor investeringsaftrekken toegestaan vanaf een aanslagjaar dat aan het aanslagjaar 2007 voorafgaat (nieuw artikel 528 WIB 1992).

Hoewel, in tegenstelling tot wat werd gevreesd, het ergste werd vermeden in verband met de geplande afschaffing van de vrijgestelde investeringsreserve (artikel 194^{quater} WIB 1992), werd de toekenning daarvan toch aan een serieuze afzwakking onderworpen, aangezien een keuze moet worden gemaakt: als de kmo voor de investeringsreserve kiest (wat kan leiden tot een vermindering van de belastbare grondslag met 18 750 EUR), wordt de vennootschap voor het betrokken en voor de twee volgende belastbare tijdperken immers uit het stelsel van de notionele interest gesloten (tegen het met 0,50 % verhoogd tarief). Enige nuance: de voor de overdracht voorziene

periode van 7 jaar werd verlengd met het aantal volle jaren waarvoor de aftrek voor risicokapitaal daardoor geen toepassing vindt. Deze kwestie stelt zich natuurlijk niet wanneer de onderneming verlieslatend is, want dan is de notionele interest het enige mogelijke alternatief.

WANNEER ER MOET GEKOZEN WORDEN...

Enmaal de diagnose gesteld, kan er makkelijker een remedie worden gevonden. Over de kern van de zaak is iedereen het eens: de totaal verschillende behandeling in ons belastingrecht van de financiering van een onderneming, naargelang deze met eigen vermogen dan wel met geleend geld wordt verricht. Het stelsel van de notionele interest heeft nochtans discussies uitgelokt, en wel van zodra er sprake van was. Sommigen – en met name de kmo's – vonden dat de ermee verbandhoudende verplichtingen de geestdrift van de investeerders wel vlug zouden bekoelen, anderen hadden het dan weer over de toepassing ervan in de praktijk. Maar, wegens de doeltreffendheid ervan, zagen velen er een coherent en adequaat antwoord in op een al lang aanslepende maar nog steeds actuele discussie.

Waar geen twijfel over bestaat, is dat de definitieve tekst van de Wet van 22 juni 2005 beiden gelijk geeft. Als we zowel de financieringsmogelijkheden van de kmo's als de drijvende kracht ervan in 's lands economie beschouwen, is het beslist zo dat de filosofie achter het concept van de notionele interest een wijze maatregel is, zeker nu de budgettaire compensaties – een noodzakelijk fiscaal kwaad – deze keer allicht als redelijk kunnen worden

beschouwd. Dat neemt niet weg dat 5 % verhoging voor de kmo's maar weinig is. In alle betekenissen van het begrip. En dat, wat vaak wordt vergeten, ook bij de beste fiscale stimuli, de praktische uitvoerbaarheid van de maatregel ook enige bedenkingen inhoudt. De noodzakelijke vergelijking tussen de voordelen van de investeringsreserve en deze van de aftrek voor risicokapitaal, twee niet echt eenvoudige stelsels, kan een belemmering zijn voor de toepassing ervan. Voorts is de verplichting om de fiscale winst drie jaar in de onderneming te houden van dien aard dat ze groeiondernemingen, starters en andere ondernemingen in moeilijkheden bestraft, dus net deze ondernemingen die het meest behoefte aan risicokapitaal in de plaats van aan geleend kapitaal hebben.

Maar zoals u weet is het beter de kritiek voor te zijn, de deadline van 1 januari 2006 nadert immers met rasse schreden. En meer dan wie ook heeft de Minister van Financiën dat begrepen en de daad bij het woord gevoegd. Tussen half oktober en het jaareinde zal hij opnieuw op tournee vertrekken zoals hij al vaker heeft gedaan, dit maal voor de internationale promotie van de hervorming van de vennootschappen. Didier Reynders gaat immers een road show ondernemen om investeerders warm te maken voor het inbrengen van risicokapitaal. Bij die gelegenheid, of nog eerder, is het niet uitgesloten dat er bepaalde versoepelingen aan de orde zijn. Maar wat nu al vast staat, is dat alle gewenste toelichtingen zullen worden verstrekt in zopas aangekondigde interpretatieve koninklijk besluiten. Voor ons stellig de kans om aan de slag te gaan, met de cijfers bij de hand.